SAYILARIN DİLİ

Bu sayımızda "Sayıların Dili" bölümünde Devlet İstatistik Enstitüsü'nün "Türkiye Nüfusu, 1923-1994, Demografi Yapısı ve Gelişimi" (Kasım 1995, Ankara, 157 sf) isimli yayınından, Türkiye ile ilgili bazı ilginç demografik tablo ve şekilleri yayımlıyoruz. Daha ayrıntılı bilgi almak isteyen okurlarımıza adı geçen kitabı elde etmelerini öneririz.

Şekil 1: Nüfusun Yaş Piramitleri, 1935-2050

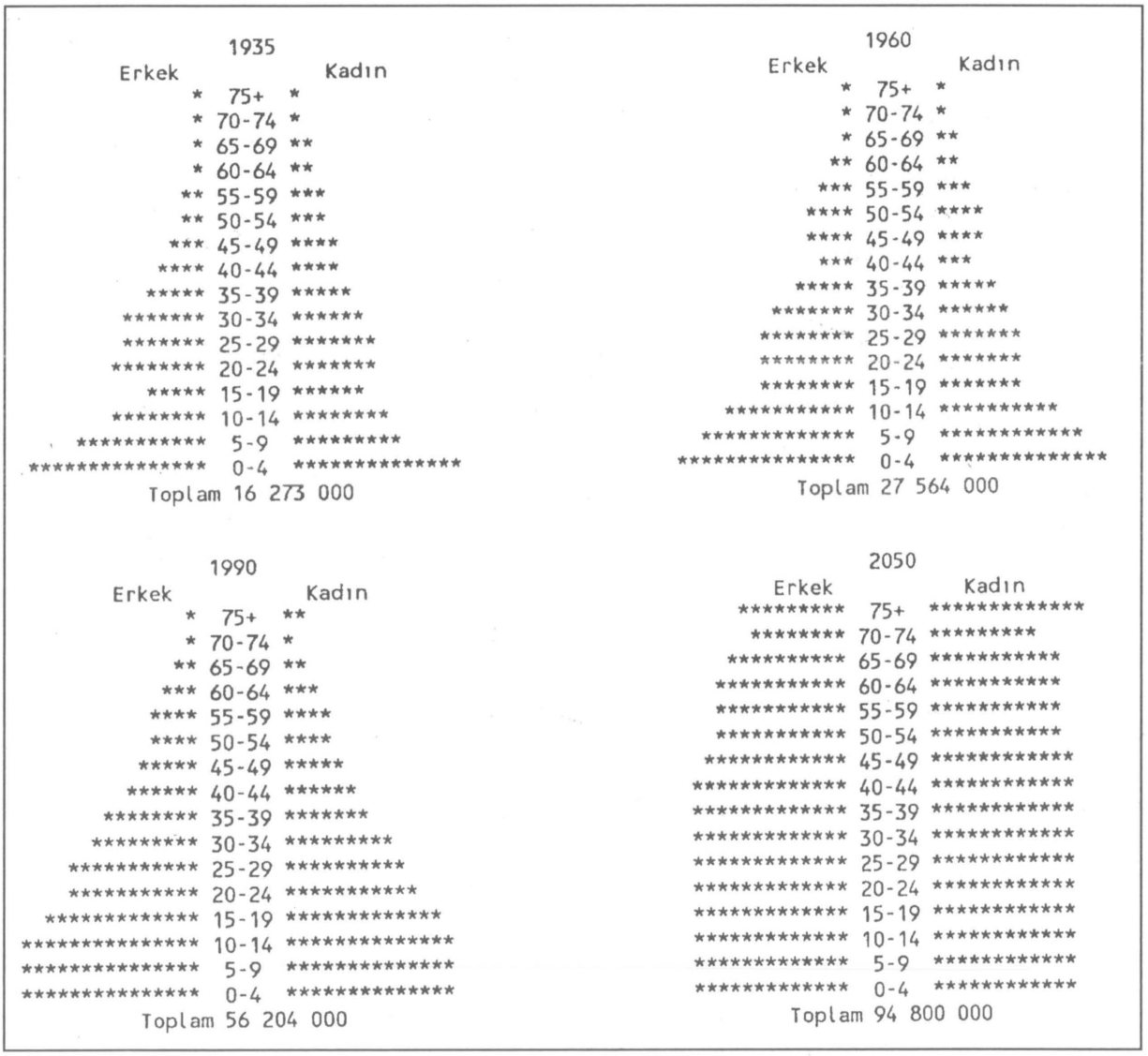

Şekil 2: Genç, Üretken ve Yaşlı Nüfus, 1935-1990, 2070 Yılına Kadar Projeksiyon

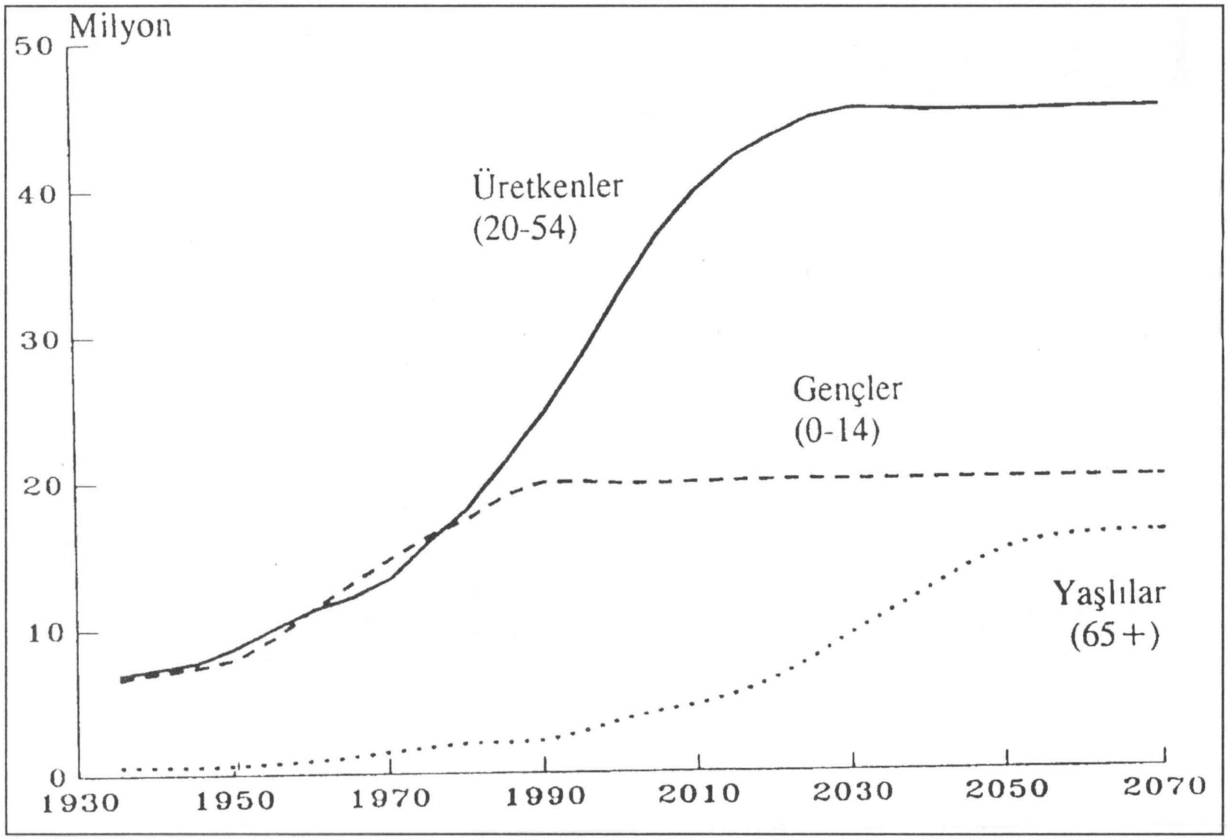

Tablo 1: Şehirlerin Toplam Doğurganlık Hızları, 1978-1988: 1990 Yılında Nüfusu 500.000 veya Daha Fazla Olan Şehirler

	Toplam Doğurganlık Hızı (TDH): 1988'deki TDH'ya Göre Sıralanmıştır			Son 5 Yılda Azalma	Nüfus (Bin)
Şehir	1978	1983	1988	Yüzdesi	1990
Ankara	3.35	2.80	2.16	23	2559
İzmir	2.91	2.69	2.18	19	1757
Bursa	3.01	2.80	2.19	22	835
İstanbul	2.97	2.75	2.22	19	6620
Konya	3.71	3.55	3.05	14	513

Tablo 2: Toplam Doğurganlık Hızı (TDH) Verileri

İlk Yapılanma		Sayıma Dayalı Tahminler		Diğer Gözlemler	
Tarih	TDH	Tarih	TDH	Tarih	TDH
1923	5.6	1953	6.6	1967	5.6
1927	6.6	1958	6.3	1968	5.6
1933	7.1	1963	6.1	1971	5.7
1938	6.7	1968	5.7	1976	4.9
1943	6.6	1973	5.6	1981	4.2
1948	6.8	1978	5.0	1986	3.4
1953	6.5	1983	4.1	1989	3.4
		1988	3.3	1993	2.7

Şekil 3: Toplam Doğurganlık Hızının Tarihçesi, 1923-1993

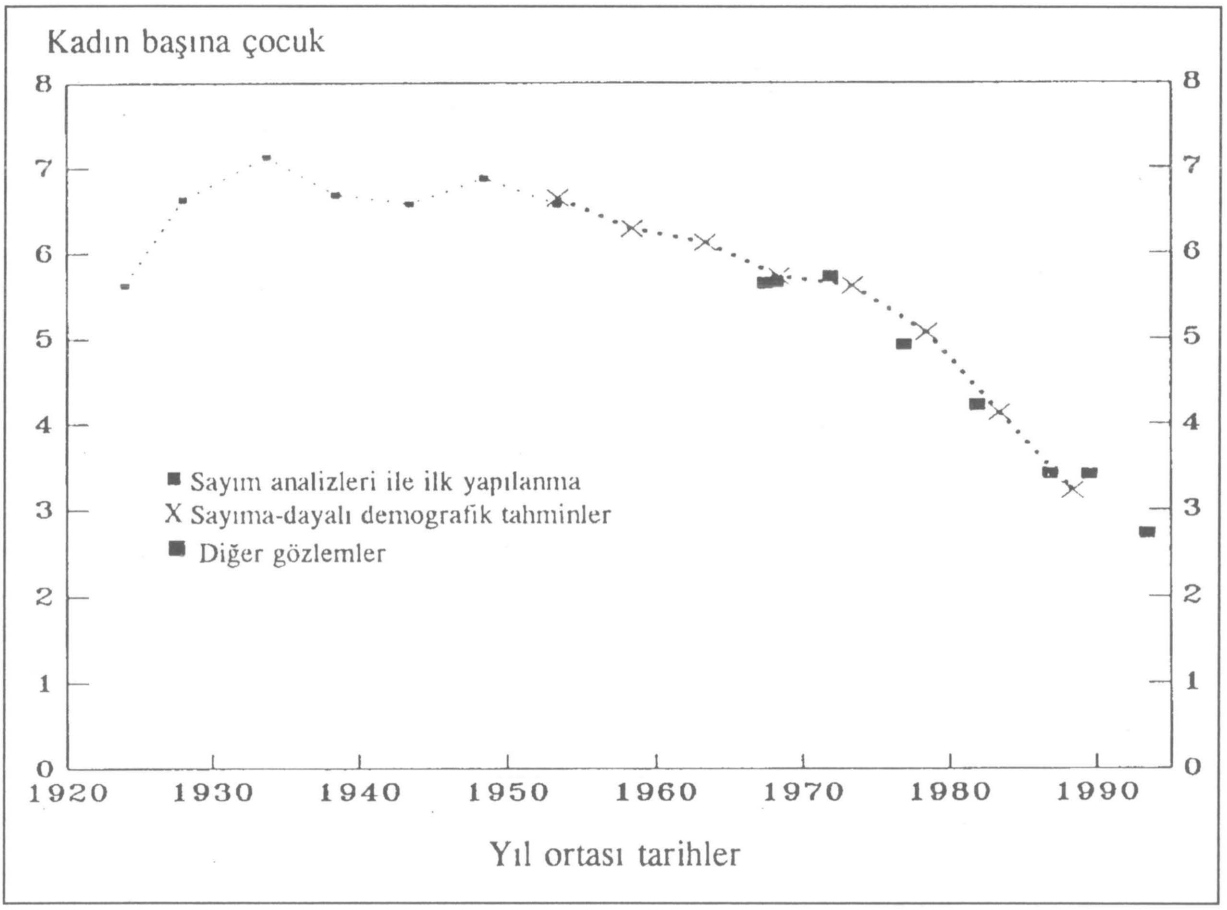

Tablo 3: Beş Bölgenin Toplam Doğurganlık Hızı (TDH) Verileri, 1960-1993

TDH'nın Tarihi	Batı	Güney	Orta	Kuzey	Doğu
Sayıma-Dayalı ölçümler					
1960	4.35	6.71	6.56	6.56	8.27
1978	3.53	4.75	4.64	4.98	6.94
1983	2.97	4.32	3.95	4.39	6.72
1988	2.34	3.29	3.06	3.39	5.56
Araştırmalar					
1989 (TNA)*	2.6	3.0	3.1	3.5	5.7
1993 (HNEE)**	2.0	2.4	2.4	3.2	4.4

* Türkiye Nüfus Araştırması

** Hacettepe Nüfus Etütleri Enstitüsü

Şekil 4: Bölgelere Göre Toplam Doğurganlık Hızları, 1960-1993

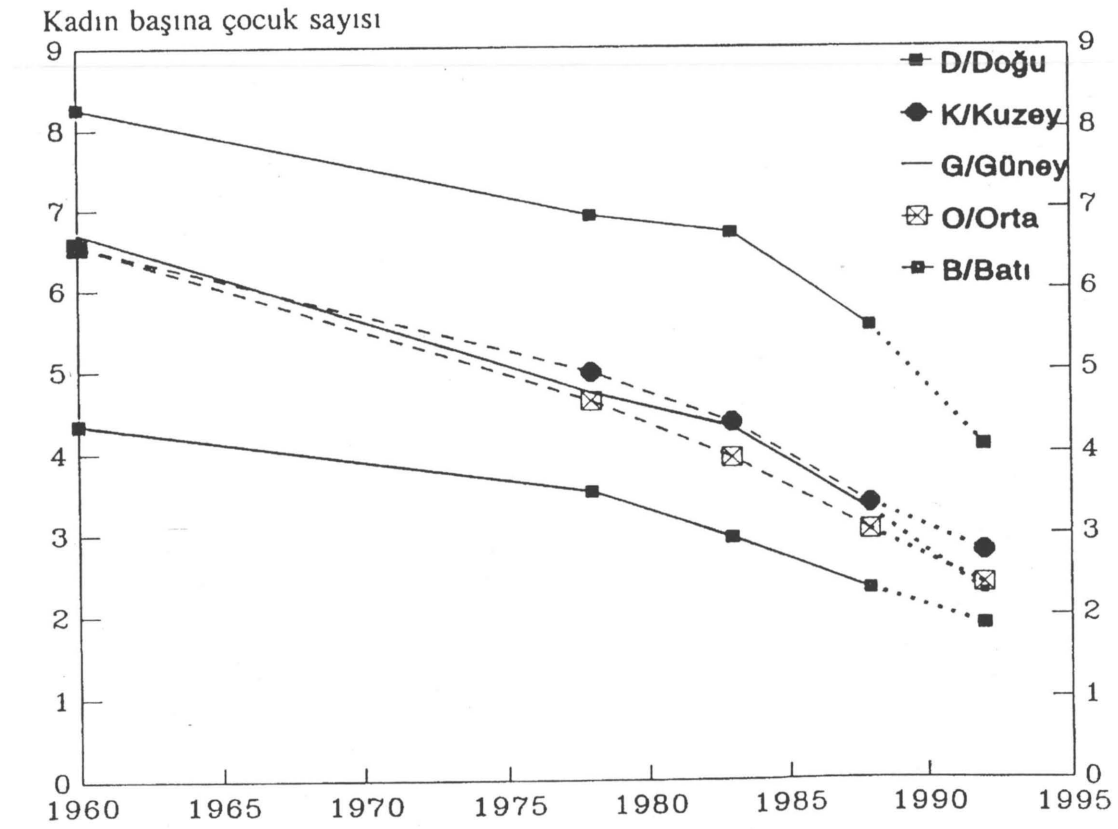

Tablo 4: Aile Üretkenliği Verileri
Toplam Doğurganlık, Ölüm Nedeniyle Kaybedilen Çocuklar ve Kesinleşen Aile Büyüklüğü

Doğum Dönemi	Toplam Doğurganlık (Doğumlar)	Ölüm Nedeniyle Kaybedilen Çocuklar	Kesinleşen Aile Büyüklüğü (Çocuklar)
1945-50	8.85	2.91	3.94
1950-55	6.62	2.64	3.98
1955-60	6.26	2.20	4.06
1960-65	6.10	1.88	4.22
1965-70	5.70	1.48	4.22
1970-75	5.59	1.37	4.22
1975-80	5.05	1.09	3.96
1980-85	4.11	0.78	3.33
1985-90	3.29	0.36	2.93
1990-95	2.70	0.22	2.46
Projeksiyonlar			
1995-00	2.33	0.16	2.17
2000-05	2.15	0.12	2.03

Şekil 5: Aile Üretkenliği (1945-1990) ve 2005 Yılına Kadar Projeksiyon:
Doğumlar, Ölümler ve Kesinleşen Aile Büyüklüğü (Çocuklar)

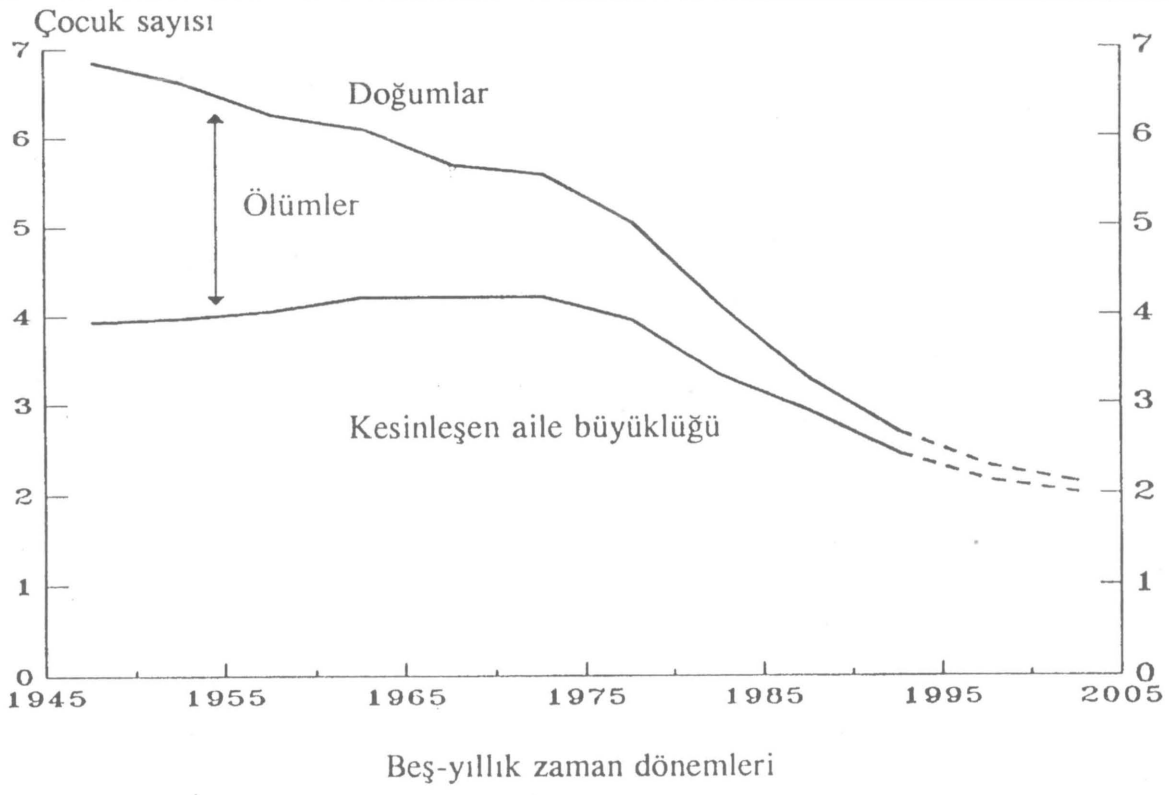

Tablo 5: Doğuşta Beklenen Ömür

Dönem	Erkek (Yıl)	Kadın (Yıl)	Toplam (Yıl)
1955-60	44.68	48.63	44.61
1960-65	47.93	52.02	49.93
1965-70	51.07	55.27	53.12
1970-75	52.99	57.30	55.09
1975-80	54.78	59.37	57.01
1980-85	56.88	61.32	59.04
1985-90	62.67	67.26	64.91

Şekil 6: Doğuşta Beklenen Ömür (Yıl), 1935-1990, 2030 Yılına Kadar Projeksiyon

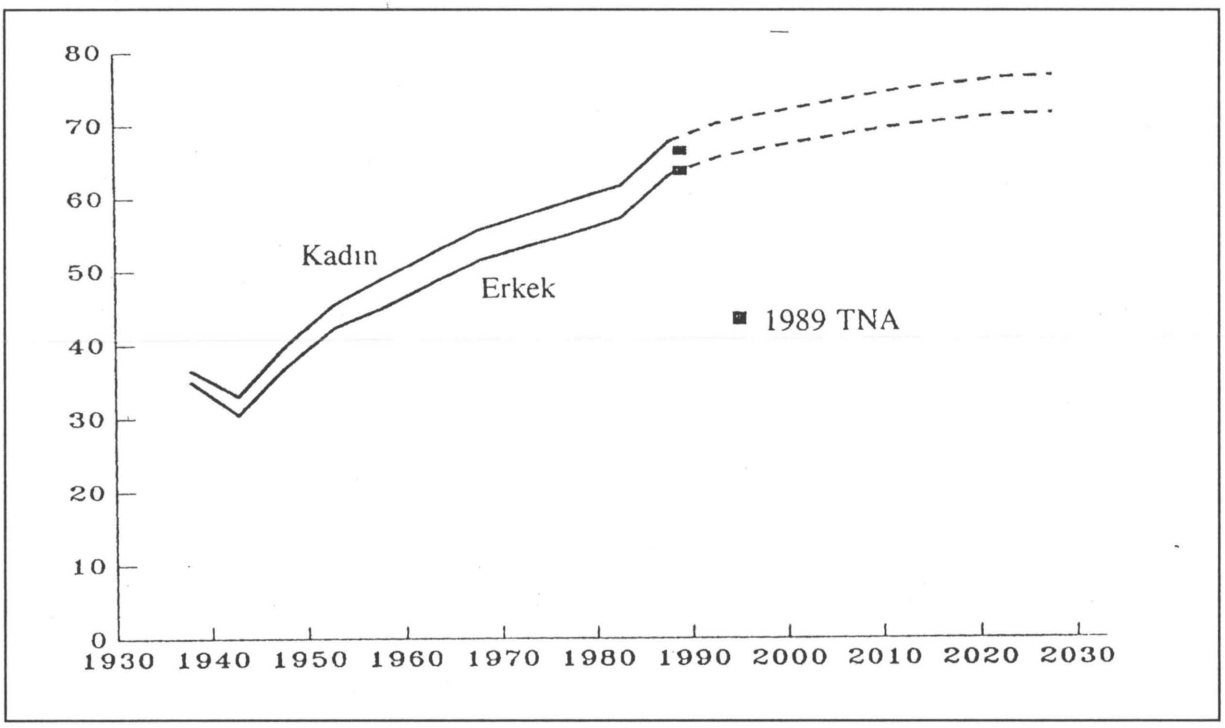

Tablo 6: Canlı Doğan ve Yaşayan Çocuklara Ait Sayım Verisinden Tahmin Edilen Bebek Ölüm Hızları (BÖH)

İlgili Tarih	BÖH	Kullanılan Yaş Grubu (Kadının Yaşı Olarak)	Kullanılan Sayım
1967	149	20-29	1970
1972	139	30-39	1980
1977	126	20-29	1980
1982	109	20-29	1985
1987	67	20-29	1990

Tablo 7: Bebek Ölüm Hızı (BÖH) için Nüfus Sayımı Dışındaki Kaynaklardan Elde Edilen Gözlemler

İlgili Tarih	BÖH	Kullanılan Veri Türü	Veri Kaynağı
1965	169	Macura'nın hayatta kalanlar tahmini	1968 Hacettepe Araştırması
1967	153	İkili kayıt sistemi 1966-67	Hıfzıssıhha Okulu, Türkiye Nüfus Araştırması
1975	134	Doğum tarihçesi, 1972-77	1978 Hacettepe Araştırması
1982	108	Cdç/yçs* kadın 30-34	1988 Hacettepe araştırma tablolarından hesaplandı
1985	87	Cdç/yçs kadın 20-29	1988 Hacettepe araştırma tablolarından hesaplandı
1985	85	Cdç/yçs kadın 20-34	1989 Türkiye Nüfus Araştırması
1986	82	Doğum tarihçesi 1983-88	1993 Hacettepe Araştırması
1986	78	Doğum tarihçesi 1985-87	1988 Hacettepe Araştırması
1989	62	Son yıldaki doğumlar	1989 Türkiye Nüfus Araştırması
1991	53	Doğum tarihçesi 1988-93	1993 Hacettepe Araştırması

* Canlı Doğan Çocuk/Yaşayan Çocuk Sayısı
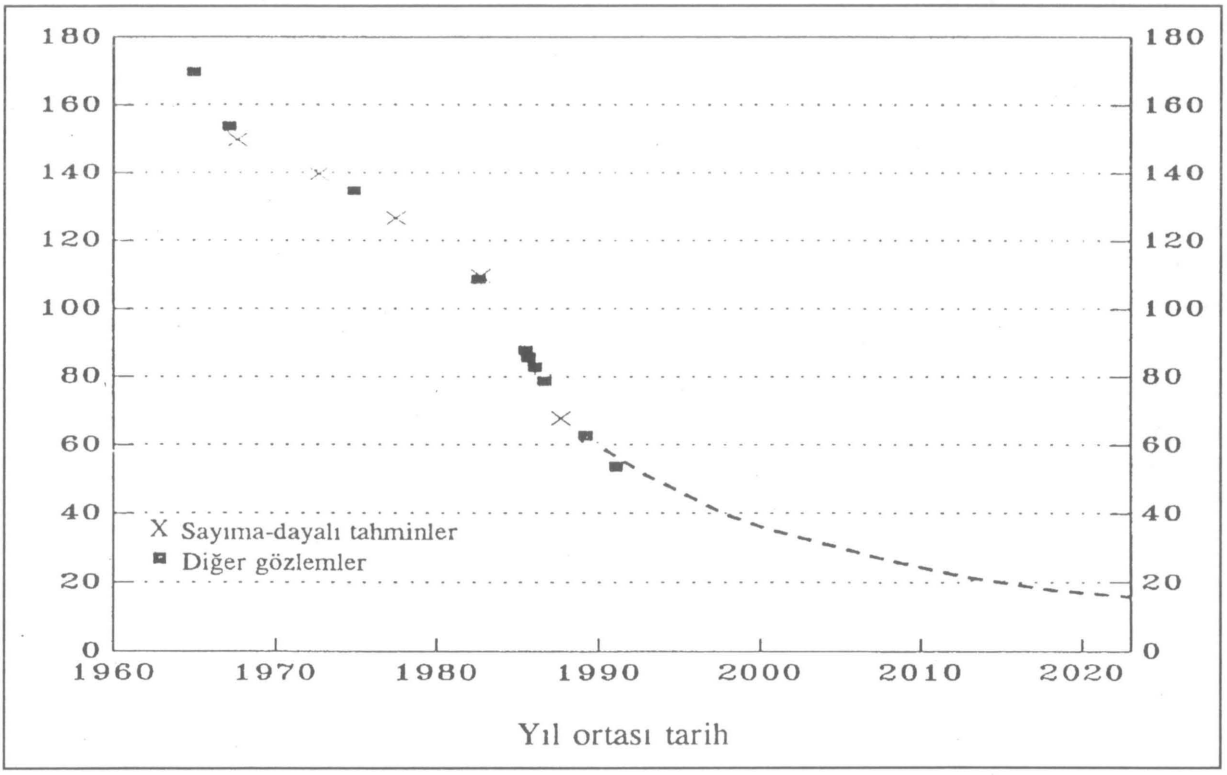
Şekil 7: Bebek Ölüm Hızının Son Yıllardaki Eğilimi, 1960-1990, 2025 Yılına Kadar Projeksiyon